WYNIA'S WEEK

Wilders moet van de PVV nu een volwaardige politieke partij maken met een eigen verhaal

Posted on 15 juni 2024 by Bart Jan Spruyt

Nu de grote successen in de Nederlandse en Europese politiek zijn behaald, moet de PVV eindelijk eens een echte politieke partij worden: met ideeën, een eigen opleiding en een pool van toekomstige kandidaten.

Geert Wilders lijkt mij geen man die zich veel tijd gunt om even tevreden achterover te leunen. Maar hij heeft er dezer dagen alle reden toe. Eind 2022 zakte zijn PVV onder de twintig zetels in de peilingen en werd voorspeld dat er een einde aan haar groei was gekomen. Een jaar later won Wilders de verkiezingen met 37 zetels, en recent boekte hij de grootste winst bij de verkiezingen voor het Europees Parlement. Zijn herhaaldelijk voorspelde verdwijning is verder weg dan ooit.

Wilders op hoogtepunt van zijn macht

Politiek handig manoeuvreerde hij zijn PVV – ondanks alle aanvankelijke weerstand

en terughoudendheid – een coalitie in. Hij beloofde zich rechtstatelijk te zullen gedragen en was zelfs bereid tot het offer van het premierschap, en zo ontstond een basis van waaruit hij met VVD, NSC en BBB een inhoudelijk Hoofdlijnenakkoord wist te schrijven.

Hij vond Dick Schoof – met wie hij vaak meerdere keren per dag belde om zaken rond zijn beveiliging te regelen – bereid om minister-president van het nieuwe kabinet te worden, en daarna lukte het ook om de ministersposten te bezetten. Zeven maanden na de verkiezingen is er een akkoord, een nieuwe minister-president, en een nieuwe ministersploeg die eind van deze maand op het bordes van Paleis Noordeinde zal staan. Het wordt geen kabinet dat zijn naam zal dragen, maar waarvan hij wel de spil is. Twintig jaar na zijn afscheiding van de VVD staat Wilders op het hoogtepunt van zijn invloed en macht.

Maar daarmee is ook het moment – zo niet het momentum – aangebroken waarop Wilders zaken ter hand zou moeten nemen die hij tot nog toe nadrukkelijk heeft laten liggen. Het eenmansbedrijf PVV stuit immers op zijn grenzen.

Op de lijst voor de Kamerverkiezingen stonden 45 PVV'ers. Daarvan belandden er 37 in de Kamer. Van die 37 schuiven er – voor zover nu bekend – in ieder geval vier door naar het kabinet (Fleur Agema, Marjolein Faber, Barry Madlener en Vicky Maeijer). Dat betekent dat het reservebankje van de PVV-Tweede-Kamerfractie de komende tijd erg leeg gaat worden.

Gedachtevorming is stil blijven staan

Hier wreekt zich dat Wilders altijd categorisch heeft geweigerd om van zijn partij een echte vereniging te maken – met leden, vergaderingen, democratie, inspraak. Als hij ergens vuurbang voor is geweest dan is het voor de infiltratie van de partij door querulanten, voor ruzie, gedoe, gekkies die als PVV-lid met de meest bizarre uitspraken op het Journaal zouden verschijnen, afscheidingen en splitsingen. Wilders had en hield de partij in zijn ijzeren greep, als enig lid. Wie daar moeite mee had, zoals Hero Brinkman, vond al snel de weg naar de uitgang.

Dat betekent ook dat de partij niet aan de voorwaarden voldeed om subsidie te ontvangen. En om die reden is er geen partijkantoor, geen staf, geen wetenschappelijk bureau. Alles wordt geregeld door Wilders en een heel klein groepje getrouwen (de kern die er grotendeels sinds 2006 al bij is). Enkelen van hen

schuiven nu door naar het kabinet, een ander wordt in beslag genomen door het voorzitterschap van de Kamer. Dat zorgt ervoor dat de partij als organisatie constant onder grote druk staat. En het zorgt er vooral ook voor dat de gedachtevorming sinds 2006 stil is blijven staan. Wie de eerste documenten van de PVV vergelijkt met het meest recente verkiezingsprogramma ontdekt stilstand en een onthullend gebrek aan creativiteit.

Een volwaardige politieke partij

Nu zijn leiderschap onomstreden is en zijn positie steviger dan ooit, lijkt het moment aangebroken waarop Wilders zijn angsten voor 'LPF-achtige toestanden' zou kunnen overwinnen en over zijn eigen schaduw heen kan springen. Wat hij zou moeten doen?

– Transformeer het eenmansbedrijf in een volwaardige politieke partij, met leden, een jaarvergadering, inspraak en debat.

– Zorg voor een goede organisatie, een partijkantoor, waar alle zaken die nu intern worden bedisseld, goed en professioneel worden geregeld.

– Richt een wetenschappelijk instituut op, dat zich gaat richten op het uitwerken van een consistente visie op samenleving en politiek en vooral ook met het scouten en opleiden van politiek talent.

Waarom zou Wilders dit eigenlijk moeten doen?

In de eerste plaats omdat, als het goed is, de partij er niet voor hem is maar hij voor de partij. Wilders is inmiddels een zestiger en kan dus nog één of twee rondes mee. Dat vraagt van hem om niet alleen zijn opvolging te regelen maar ook een stabiele partij na te laten die na zijn vertrek verder kan.

In de tweede plaats omdat iedere politieke partij weliswaar populistisch begint maar daarna iets van een ideologische bedding moet vinden. Iedere nieuwe partij moet een kloof blootleggen, aantonen waarom een bepaald deel van de bevolking niet in het parlement wordt gerepresenteerd en daarmee uitleggen waarom zij als nieuwe partij nodig is.

Een eigen ideologie

Ook de christendemocratie is zo ontstaan, toen Abraham Kuyper (in 1878) via een volkspetitie aan het licht bracht dat 340.000 Nederlanders niet wilden wat een parlement dat door 200.000 Nederlanders was gekozen, wel van plan was. Maar daarna was er ook een verhaal, een eigen ideologie. Zo'n verhaal zou ook de PVV moeten schrijven – een verhaal dat zich bevindt op het snijvlak van klassiek liberalisme en conservatisme. Want dat verhaal ontbreekt nu nog altijd in het politieke spectrum.

Voor de stabiliteit van de partij en een blijvende positie in de Nederlandse politiek kan de PVV zich immers niet uitsluitend blijven baseren op een mengeling van provocatie, een scherpe neus voor het onbehagen van de dag en een beetje geluk. Die factoren grepen in november vorig jaar precies op elkaar in, maar bieden geen enkele garantie voor een stabiele toekomst.

Bart Jan Spruyt *is historicus en journalist. Zijn columns over politiek en samenleving verschijnen iedere zaterdag in Wynia's Week.*

Wynia's Week *verschijnt altijd, twee keer per week.* **Het zijn de donateurs die dat mogelijk maken.** *Nog geen donateur? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*